

Maksebilansi aruandevormi täitmise juhend

1. ÜLDPÕHIMÕTTED JA -MÕISTED	1
2. OTSEINVESTEERINGUD	1
3. TEENUSED.....	3
4. TRANSPORDIETTEVÕTETE TEENUSED (VORM T).....	6
5. KINDLUSTUSTEGEVUSEGA SEOTUD TEHINGUD (VORM K)	7

1. ÜLDPÕHIMÕTTED JA -MÕISTED

Aruande täitmisel palume lähtuda **konsolideerimata majandusaruannetest**, v.a **kasumi/kahjumi arvestuses** tabelites „Investeeringud aktsiasesse ja osadesse (vähemalt 10% hääleõigusega) ning filiaalide netovara“ ja „Eelmise majandusaasta ja aruandeaasta kasum/kahjum kokku“ (vt selgitused tabelite juures).

Netoarvestuse keeld – varade ja kohustuste vahelisi ning tulude ja kulude vahelisi tasaarveldusi ning muid netoarvestusi ei tehta.

Tekkepõhine arvestusprintsip – aruande täitmisel tuleb lähtuda tekkepõhisest arvestusest. Majandustehingud tuleb kajastada hetkel, kui need on toimunud, sõltumata sellest, kas raha on tegelikult laekunud või makstud (Raamatupidamise seadus § 5 lg 2).

Välisvaluuta üleviimine eurodesse ja kursimuutused – aruande kõik rahalised näitajad esitatakse **eurodes**. Välisvaluutas toimunud tehingud hinnatakse ümber tehingupäeval kehtiva valuutakursi alusel, valuuta ümberhindlusest tekkinud tulu (+) või kulu (-) näidatakse olenevalt tabelist veerus „Kursimuutused“, „Kursi- ja hinnamuutused“ või „Muud muutused“.

Mitteresident – välismaal registreeritud juriidiline isik või füüsiline isik, kelle alaline elukoht on välismaal. Mitteresidendist ettevõtjate Eestis asuvad filiaalid ja tütarettevõtted on Eesti residendid. Samuti on Eesti ettevõtjate välismaal asuvad filiaalid ja tütarettevõtted Eesti suhtes mitteresidendid. Mitteresidendid on ka välisriikide saatkonnad ja Eestis asuvad rahvusvaheliste organisatsioonide esindused.

Resident – Eestis püsivat elukohta omav isik või Eestis registreeritud juriidiline isik. Vt ka [Välissektori statistika mõisted](#)

[Tagasi](#)

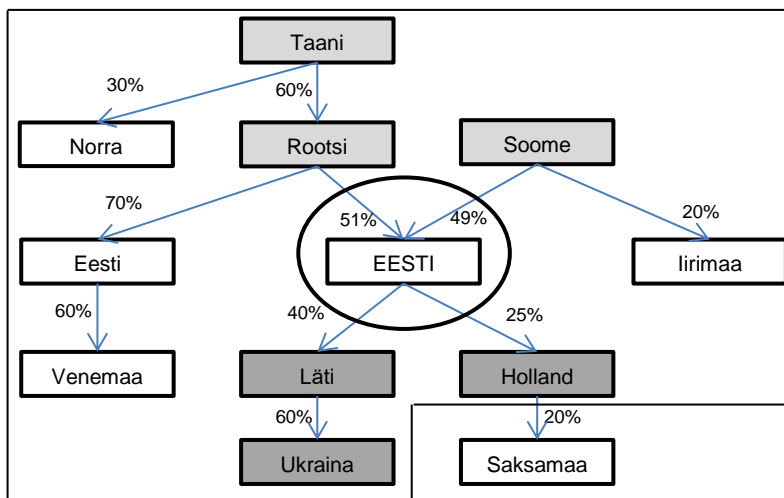
2. OTSEINVESTEERINGUD

Otseinvesteering – ühe riigi resident (otseinvestor) investeering teise riigi ettevõttesse (otseinvesteeringuettevõtte) mahus, mis tagab kontrolli või olulise mõju selle ettevõtte juhtimise üle.

Vastavalt rahvusvahelistele standarditele on oluline mõju saavutatud ehk otseinvesteeringusuhe tekkinud juhul, kui ühe riigi residentist investorile kuulub teise riigi residentist ettevõttes vähemalt 10%-ne otsene või kaudne hääleõigus.

Otseinvesteeringugrupp (maksebilansi kontekstis) – grupp, kuhu kuuluvad otseinvestorid, otseinvesteeringu- ja sõsarettevõtted. Investorina võib otseinvesteeringugruppi kuuluda ka füüsiline isik. Lisatud näites on otseinvesteeringugrupp piiratud kastiga (vt näidet).

NÄIDE otseinvesteeringusuhete ja investeeringute kajastamise kohta Eesti ettevõtte seisukohast:

Ringiga ümbritsetud Eesti ettevõttel on:

- Kolm otseinvestorit (helehall): vahetult Rootsi ja Soome ning kaudselt Taani. Need kolm on näites toodud otsinvesteeringugrupis ülenejad ettevõtjad. Nõudeid ja kohustusi nende vastu näidatakse, valides grupisest instrumentide tabelites seotud osapooleks „Ema- vm üleneja ettevõtja“.
- Kolm otseinvesteeringuettevõtet (tumehall): vahetult Lätis ja Hollandis ning kaudselt Ukrainas. Need kolm on näites toodud otseinvesteeringugrupis alanejad ettevõtted. Nõudeid ja kohustusi nende vastu näidatakse, valides grupisest instrumentide tabelites seotud osapooleks „Tütar-, sidus- vm alaneja ettevõtte“. Saksamaal olev ettevõtte ei kuulu otseinvesteeringugruppi, sest on sidusettevõtte sidusettevõtte ning nõudeid ja kohustusi tema vastu näidatakse grupiväliste instrumentide tabelites.
- Kolm sõsarettevõtet: Venemaal Rootsi otseinvestori, Iirimaa Soome otseinvestori ja Norras Taani otseinvestori kaudu. Nõudeid ja kohustusi nende vastu näidatakse, valides grupisest instrumentide tabelites seotud osapooleks „Sõsarettevõtte“.

Ema- vm üleneja ettevõtja (maksebilansi kontekstis otseinvestor) – mitteresidentist füüsiline või juriidiline isik, kes omab vahetult või kaudselt vähemalt 10% investeeringu hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Tütar-, sidus- vm alaneja ettevõtte (maksebilansi kontekstis otseinvesteeringuettevõtte) – juriidiline isik, milles aruandev ettevõtte omab vahetult või kaudselt vähemalt 10% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest. Alaneja ettevõtte on ka välisriigis asuv filiaal.

Sõsarettevõtte – aruandva ettevõttega samasse gruppi kuuluv juriidiline isik, mis võib aruandvas ettevõttes omada (kuid ei pea omama) vahetult või kaudselt alla 10% hääleõigusest või milles aruandev ettevõtte võib vahetult või kaudselt omada alla 10% hääleõigusest.

[Tagasi](#)

3. TEENUSED

Ajutise tööjõu vahendamine – tasu tööjõu vahendamise eest välismaale. **Ei sisalda** töötajatele makstud töötasu.

Arhitektuuri- ja muud insenertehnilised teenused – ehitiste projekteerimine, masinate, materjalide, instrumentide, protsesside ja süsteemide kavandamine ja arendamine ning mõõdistustööd, kartograafia, toodete katsetamine, sertifitseerimine ja tehniline kontroll. **Ei sisalda** mäetööstuses tehtavaid projekteerimistöid (põllumajandus- ja mäetööstusteenused).

Arvutiteenused – riist- ja tarkvaraga seonduvad (riistvara hooldus ja remont, avariijärgsed taasteteenused, arvutialased konsultatsioonid, programmeerimine ja süsteemianalüüs, tarkvara arendamine ja juurutamine, kodulehekülgede kujundamine jne) ja andmetöötlusteenused. Siin kajastatakse ka tarkvara omandiõiguste ost/müük ning tasud kohandatud (tellitud) ja standardse tarkvara kasutamise eest õiguseta neid taastoota või levitada. **Ei sisalda** füüsilisel andmekandjal alaliseks kasutamiseks pakutavat standardset tarkvara (kaubad), tarkvara taastootmise ja/või levitamise litsentse (intellektuaalomandi kasutamise tasud) ega arvuti rentimist ilma operaatorita (kasutusrent).

Audiovisuaalsed teenused – raadio, televisiooni ja filmindusega seotud teenused (sh originaalteoste – käsikirjad, filmid, heliteosed – müük ja ost, tasud allalaaditavate toodete eest, telekanalite juurdepääsutasud, audiovisuaalsete toodetega seotud esinemistasud ja honorarid). **Ei sisalda** tasusid ja litsentse audiovisuaalsete toodete taastootmise ja/või levitamise eest (intellektuaalomandi kasutuse tasud) ega ainuõiguste müügi tehinguid (autoriõiguste müük/ost).

Autoriõiguse müük/ost – maksed autoriõiguste (patendid, kaubamärgid, frantsiisid jmt) omandamise või nendest loobumise eest.

Elektrienergia ülekandeteenused – elektrienergia rahvusvahelise ülekandmisega seotud tasud. **Ei sisalda** ülekantava elektri maksumust (kaubad) ega jaotusteenuseid tarbijale (muud äriteenused).

Finantsteenused – teenustasud finantsvarade vahendamise ja haldamise eest, sh arveldustasud, viivised ja leppetasud, pangakaartide teenustasud, laenu-, hoiuse-, kapitaliiliisingu-, akreditiivi-, faktooringu- ja garantiilepingute ning väärtpaberikonto sõlmimise tasud, väärtpaberiemissioonide korraldamistasud, väärtpaberite tehingute eest võetavad tasud, finantsnõustamine. **Ei sisalda** kindlustus- ja pensioniteenuseid.

Haridus- ja koolitusteenused – residentidest õppurite õppemaksud ja muud kulutused seoses õpingutega välismaal ning mitteresidentidest õppurite õppemaksud ja muud kulutused seoses õpingutega Eestis).

Infoteenused – andmebaasiteenused (andmebaaside loomine, andmete säilitamine ning andmete ja andmebaaside levitamine), veebi otsinguportaalide ja -mootorite teenused, perioodika eraviisilised otsetellimused (posti teel või elektrooniliselt), muud veebisuteenused ning raamatukogude ja arhiivide teenused. Siin kajastatakse ka allalaaditud tooteid, v.a tarkvara (arvutiteenused) või audio- ja videotooted (audiovisuaalsed ja nendega seotud teenused).

Intellektuaalomandi kasutamise tasud – tasud varalise õiguse kasutamise eest (frantsiisid, autoriõigused ja kaubamärgid, uurimis- ja arendustööde tulemused, patendid, tööstustehnoloogia ja tööstusdisainilahendused jms); litsentsitasud originaalteoste või prototüüpide (raamatud, käsikirjad, arvutitarkvara, filmid, helisalvestised) paljundamise ja levitamise eest ning seonduvate õiguste (nt televisiooni-, kaabli- või satelliitülekanDED) eest.

Jäätmekäitlus ja reostuse kõrvaldamine – jäätmekogumine ja jäätmete kõrvaldamine, saastekäitlus, kanalisatsiooni- ja muud keskkonnakaitseteenused.

Kasutusrent – toodetud vara rentimine tingimustel, mille puhul vara omandiõigus ja sellega seotud riskid ei kandu üle rendilevõtjale. Siin kajastatakse ehitiste või seadmete rentimist; laevade, õhusõidukite ja muude transpordivahendite rentimist või prahtimist meeskonnata; muude seadmete (sh arvutite ja telekommunikatsiooniseadmete) rentimist ilma teenindava personalita. **Ei sisalda** litsentsitasusid tarkvara ja intellektuaalomandi kasutamise eest (arvutiteenused, intellektuaalomandi kasutamise tasud), telekommunikatsiooniliinide ja -võimsuse kasutamist (telekommunikatsiooniteenused), laevade ja õhusõidukite rentimist koos meeskonnaga (transpordi tugi- ja lisateenused) ega reisiteenustega kaasnevat transpordivahendite rentimist külastatavas riigis (reisiteenused).

Kaubandusega seotud komisjonitasud – kaupade ja teenuste vahendamise eest makstavad komisjonitasud kaupmeestele, kaubamaakleritele, vahendajatele jne. **Ei sisalda** frantsiisitasusid (intellektuaalomandi kasutamise tasud), finantsinstrumentidega seotud maakleritasusid (finantsteenused) ega veoteenustega seonduvaid komisjonitasusid (transpordi tugi- ja lisateenused).

Kaubaveoteenused – mittetranspordiettevõtete poolt kaupade ekspordi ja/või vahenduskaupade veoga seotud tulud ja kulud, v.a transpordi tugi- ja lisateenused.

Kultuuri- ja meelelahutusteenused – teenused, mis on seotud näituste ja muude kultuuri-, spordi-, hasartmängu- ja meelelahutusürituste korraldamisega, v.a teenused, mida tarbivad isikud väljaspool oma elukohariiki (reisiteenused). **Ei sisalda** loterii- ja hasartmängude võidusummasid (muud teenused ja tehingud (täpsustage)).

Liikmemaksud rahvusvahelistele organisatsioonidele – välisorganisatsioonidele liikmelisuse eest makstavad tasud.

Masinate ja seadmete hooldus- ja remonditeenused Eestis/välismaal – mitteresidentide omandis olevate masinate, seadmete, transpordivahendite ja muude kaupade hooldamine ja remont residentide poolt (ning vastupidi). Remonti võib teha remonditöid teostava ettevõtte asukohariigis või välismaal. Hooldus- ja remonditööde hind sisaldab remonditööde teostaja poolt ostetud ja remonditööde maksumusega samal arvel sisalduvate osade ja materjalide maksumust. Kui osade ja materjalide maksumus esitatakse eraldi arvel, siis seda **siin ei näidata** (kaubad). **Ei sisalda** ka transpordivahendite puhastamist (transpordi tugi- ja lisateenused) ega ehitiste ja arvutite hooldus- ja remonditöid (vastavalt ehitusteenused või arvutiteenused).

Posti- ja kulleriteenused – kirjade, ajalehtede, ajakirjade ja muude trükiste ning pakkide vastuvõtmine saatjalt, nende vedu ja kättetoimetamine saajale (sh ükselt uksele kättetoimetamine), postkontori letiteenused ja postkastide rentimise teenused. **Ei sisalda** transpordiettevõtete poolt osutatud postivedu (transpordiettevõtete veoteenused), kaupade hoiustamist (transpordi tugi- ja lisateenused), posti sorteerimisteenuseid (muud teenused ja tehingud) ega postkontorite poolt osutatud finantsteenuseid (finantsteenused).

Põllumajandus- ja mäetööstusteenused – põllumajandustegevuse, metsanduse ja kalandusega seonduvad teenused (nt saagi koristamine ja töötlemine, kahjurite tõrje, aretusteenused, jahi- ja püügiteenused, metsandus-, metsaraie ja kalandusteenused, veterinaarteenused). Mäetööstusteenused on kaevandamisteenused (sh puurimine, puurtornide ehitamine, remont ja demonteerimine) ning maavarade geoloogilise luure ja uurimistegevusega, samuti projekteerimistööde ja geoloogilise mõõdistamisega kaasnevad teenused.

Raamatupidamis- ja audiitorteenused, maksukonsultatsioonid – majandustehingute registreerimine, raamatupidamisdokumentide ja -aruannete kontrollimine, maksude planeerimine ja maksukonsultatsioonid, maksudokumentide koostamine.

Reisiteenused – reisi jooksul välisriigis tarbitavad või Eestis mitteresidentidele pakutavad majutus- ja toitlustusteenused, spaa- ja terviseteenused, kohalik transport (või kohaliku transpordi rent), giidi- ja tõlgiteenused, reisisaatja teenused, konverentsiteenused jms.

Reklaamiteenused ja turu-uuringud – reklaamibüroode poolt reklaami kavandamine, loomine ja turustamine, reklaami avaldamine meedias ja avalikus ruumis (sh reklaamikoha müük, ost ja rentimine), messide poolt osutatavad esitlusteenused, toodete turustamine välismaal, turu-uuringud ja teleturustus.

Saadud kindlustushüvitised – toimunud kindlustussündmuse eest kindlustusandjalt saadud või saadavad summad.

Tasutud kindlustusmaksed – aruandeperioodil kindlustusandjale kindlustuslepingu alusel makstud või makstavad summad.

Teadus- ja arendusteenused – teenused, mis on seotud tellitud teadus- ja rakendusuuringutega ning uute toodete ja tehnoloogiliste protsesside väljatöötamisega loodus-, sotsiaal- ja humanitaarteadustes, samuti rakendusuuringutega elektroonika, ravimpreparaatide ja biotehnoloogia valdkonnas.

Teadustegevuse autoriõiguste ost/müük – teadus- ja rakendusuuringutest tulenevate patentide ja autoriõiguste ning tööstustehnoloogia või tööstusdisainilahenduste (sh ärisaladuse) ost/müük.

Telekommunikatsiooniteenused – heli, kujutise või muu teabe edastamine telekommunikatsioonivahendite kaudu (sh äritegevusega seonduvad võrguteenused, telekonverentsi- ja tugiteenused). Siia kuuluvad ka mobiilse telekommunikatsiooni teenused ja interneti tuumvõrgu juurdepääsutasud. **Ei sisalda** telekommunikatsioonivõrgu paigaldust (ehitusteenused) ega andmebaasidega seonduvaid teenuseid (infoteenused).

Tervishoiuga seotud teenused – meditsiinitöötajate teenused ning labori- ja muud meditsiiniteenused, mida osutatakse kas kaugmeetodil (nt interneti või telefoni vahendusel) või teenuseosutaja välisriiki sõitmise teel. **Ei sisalda** reisijate kulutusi tervisele (reisiteenused).

Torustranspordi teenused – nafta ja naftatoodete, vee ja gaasi rahvusvaheline transport torude kaudu. **Ei sisalda** transporditavate toodete maksumust (kaubad) ega jaotusteenuseid tarbijale (muud teenused ja tehingud).

Trahvid ja kahjutasud – kohtu või muu valitsusasutuse poolt sissenõutavad trahvid ning õnnetuse või varakahju eest saadud või makstud kahjutasud, mis ei ole kindlustuslepinguga kaetud. Need võivad olla nii kohtuotsusega jõustunud kui ka kohtuväliselt kokkulepitud kompensatsioonid.

Transpordi tugi- ja lisateenused – abiteenused, mis otseselt pole seotud inimeste ega kaupade veoga (nt laadungikäitlus, kaupade ladustamine ja hoiustamine; kaupade pakendamine ja ümberpakendamine veoteenuse osutamise käigus; pukseerimine; pilotaaž ja navigeerimine; lennuliikluse kontroll; sadamates ja lennujaamades toimuv transpordivahendi puhastamine; päästeoperatsioonid; reisijate ja kauba veoga seotud agenditasud; samuti ekspedeerimis- ja broneerimistasud).

Töötlemisteenused – kaupade töötlemine, kokkupanek, komplekteerimine, märgistamine, pakendamine jms ettevõtte poolt, kes ei ole nende kaupade omanik. Töötlemisteenuse ost mitteresidentilt tähendab, et kaupade omanik on Eesti resident. Töötlemisteenuse müügi puhul on omanik mitteresident. Töötlemisteenuse müük/ost võib toimuda nii Eestis kui ka välismaal. Töötlemisteenuse maksumus **ei sisalda** töödeldavate kaupade maksumust, kuid võib sisaldada töötlemise poolt kaubale lisatud materjalide väärtust. **Ei sisalda** kasutusvalmis osade, nt tehases valmistatud konstruktsioonide kokkupanekut (ehitusteenused) ega markeerimist ja pakendamist transpordi eesmärgil (transpordi tugi- ja lisateenused).

Uudisteagentuuride teenused – uudiste, fotode, artiklite jne müük meediale või nende ost meedialt.

Õigusabiteenused – juriidiline konsultatsioon ja esindamisteenused juriidilistes menetlustes ning juriidiliste dokumentide koostamise, notariaalse nõustamise, pärandvara valitsemise ning vahekohtu- ja lepitusteenused.

Äri- ja juhtimiskonsultatsioonid ning suhtekorraldus – konsultatsiooni- ja juhendamisteenused (juhtimistasud, tulemusaudit, turunduse ja inimressursside korraldamine, tootmis- ja projekti-juhtimise alased konsultatsioonid) ning mainekujundus ja suhtekorraldus.

Muud teenused ja tehingud – muud eespool kirjeldamata teenused ja tehingud. Lisada täpsustav selgitus.

[Tagasi](#)

4. TRANSPORDIETTEVÕTETE TEENUSED (VORM T)

Reisijate vedu rahvusvahelisel liinil – tulu mitteresidentidest reisijate veost (mitteresidentidest reisijate piletite maksumus) või mitteresidentidest vedajatelt ostetud reisijatevedu ning pakettreisides sisalduv reisijatevedu.

Reisijate teenindus rahvusvahelisel liinil – tulu mitteresidentidest reisijate teenindamisest, sh mitteresidentidest reisijate kulutused transpordivahendi pardal – restoranides, baarides, kauplustes jms (võib olla hinnang).

Reisipiletite müügiagenditeenused – laekumised välismaiste vedajate reisipiletite levitamisest Eestis või mitteresidentidele tasutud maksed Eesti vedajate reisipiletite levitamise eest.

Muud reisiteenused, v.a transport – reisi jooksul välisriigis tarbitavad või Eestis mitteresidentidele pakutavad majutus- ja toitlustusteened, spaa- ja terviseteened, kohalik transport (või kohaliku transpordivahendi rent), giidi- ja tõlgiteened, reisisaatja teenused, konverentsiteened jms. **Ei sisalda** pakettreisides sisalduvat reisijatevedu.

Sadama ja lennuväljatasud, teemaksud; laoteened, laadimis- ja lossimisteened – abiteened, mis on seotud transporditeenuse osutamise ja organiseerimisega.

Transpordivahendite ja muu tehnika kasutusrent (alla 2 aasta) – meeskonnata transpordivahendite ja muude seadmete rentimine. **Ei sisalda** transpordivahendite rentimist meeskonnaga kauba või reisijate veoks (kauba/reisijate vedu) ega reisiteenustega kaasnevat transpordivahendite rentimist külastatavas riigis (reisiteened).

Muud transpordiga seotud teenused – agenditeenus, deklareerimine ja muud eespool kirjeldamata transporditeened.

[Tagasi](#)

5. KINDLUSTUSTEGEVUSEGA SEOTUD TEHINGUD (VORM K)

Otsekindlustuse preemiad – kindlustuslepingu alusel klientidelt saadud ja saadaolevad preemiad või preemiate osamaksud, mille maksetähtaeg on aruandeperioodil.

Edasikindlustuse preemiad tegutsemisest edasikindlustusandjana ja -võtjana – edasikindlustusvõtja makstud või maksmisele kuuluvad edasikindlustuse preemiad. Edasikindlustusandja saadud või saadavad edasikindlustuse preemiad.

Edasikindlustusega seotud komisjonitasud – edasikindlustusvõtja saadud komisjonitasud või edasikindlustusandja poolt makstud komisjonitasud.

Elukindlustuse ja pensionilepingute eraldiste ülekandmine – välisriigist elukindlustuse ja/või pensionilepingute ühekordne ülekandmine aruandvasse kindlustusseltsi. Aruandva kindlustusseltsi residendist kliendiga sõlmitud elu- ja/või pensionilepingute ühekordne ülekandmine välisriiki.

Kahjunõuded edasikindlustusest – edasikindlustusega seotud kahjunõuded.

Kahjunõuded otsesest kindlustustegevusest – otsese kindlustustegevusega seotud kahjunõuded.

Muud kindlustustegevusega seotud tulud/kulud – kõikvõimalikud kindlustustegevusega seotud eespool kirjeldamata tulud ja kulud.

[Tagasi](#)